

ERHVERVSORIENTERED OVERGANGE

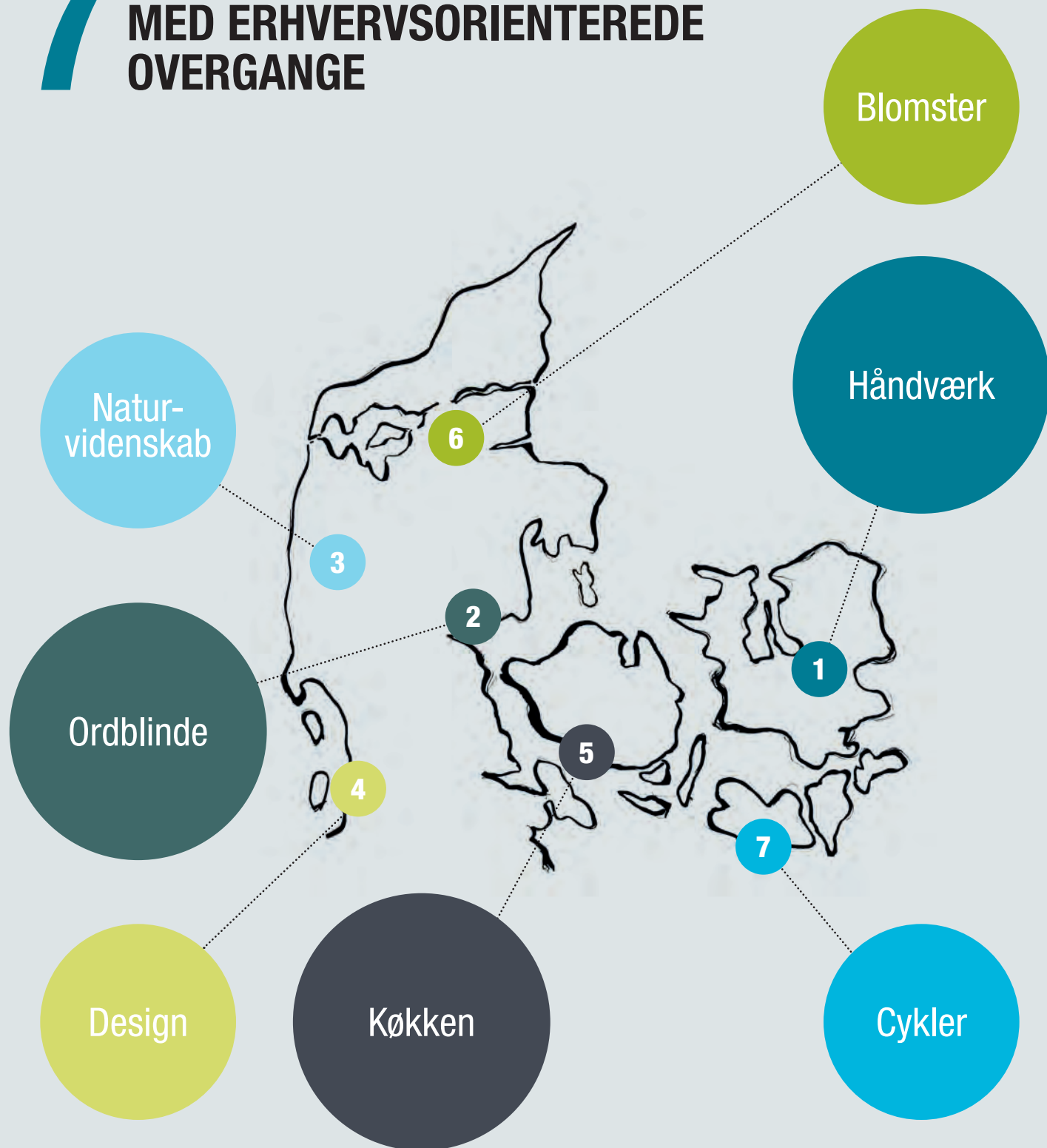
– fra efterskole til ungdomsuddannelse

INSPIRATION

7
EKSEMPLER

7 EKSEMPLER PÅ ARBEJDE MED ERHVERVSORIENTEREDE OVERGANGE

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	4
1 : OSTED EFTERSKOLE / Håndværk	6
2 : VRIGSTED EFTERSKOLE / Ordblinde	8
3 : DEJBJERGLUND EFTERSKOLE / Naturvidenskab	10
4 : HØJER EFTERSKOLE / Design	12
5 : FAABORGEKNENS EFTERSKOLE / Køkken	14
6 : BORREMOSE EFTERSKOLE / Blomster	16
7 : BINDERNÆS EFTERSKOLE / Cykler	18

EFTERSKOLE + ERHVERVSORIENTEREDE OVERGANGE =

Efterskolerne kan godt regne den ud. Vi ved, at Danmark kommer til at mangle dygtige håndværkere i fremtiden, og vi ved, at vi som skoleform har et medansvar for at øge de unges interesse for håndværk og industri. Det er derfor, at et stigende antal efterskoler beskæftiger sig med erhvervsrettede overgangsprojekter, hvor målet er at få flere unge til at vælge en erhvervsrettet ungdomsuddannelse.

Efterskolerne er en del af løsningen.

EFTERSKOLEN ER EN DEL AF LØSNINGEN

Flere og flere efterskoler arbejder med erhvervsorienterede overgange. Med dette katalog viser vi syv udvalgte efterskolars arbejde med at etablere samarbejde med ungdomsuddannelse og/eller virksomhed, der klæder eleverne bedre på til deres videre færd i uddannelsessystemet.

Danmark kommer inden for en overskuelig årrække til at mangle faglærte til at sikre vores produktion, eksport og konkurrencedygtighed, og erhvervsuddannelserne virker åbenlyst mindre og mindre attraktive for de unge.

Tallene taler for sig selv: For 10 år siden søgte ca. 30 procent af de unge ind på en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse. I dag er det faldet til 19 procent.*

Denne udvikling skal vi have vendt. Vi skal have flere dygtige og motiverede unge til at vælge en erhvervsuddannelse, og den opgave vil vi i Efterskoleforeningen gerne være med til at løfte.

Vi kan se, at arbejdet med erhvervsorienterede overgange fra efterskole til erhvervs-skole er vigtigt og betydningsfuldt for at skærpe de unges interesser for job i erhvervslivet. I korte træk betyder erhvervsorienterede overgange, at eleverne i løbet af

en periode får til opgave at løse praksisnære opgaver og cases, der tager udgangspunkt i en virksomhed. Undervisningen i de faglige forudsætninger for problemløsningen eller i de færdigheder, der skal til, sker i samarbejde mellem en efterskole og en erhvervsuddannelse.

Vi skal blive bedre til at få de unge til at reflektere over, hvad de vil med deres liv, og over hvilket arbejdsliv, de kunne tænke sig – i stedet for, som det ofte sker nu, at de nærsynet fokuserer på valg af ungdomsuddannelse. Med andre ord skal vi give de unge 'langt lys på', så vi måske kan flytte nogle af de elever, der ellers blot automatisk og uden refleksion vil vælge det almene gymnasium.

Mange efterskoler har i disse år forstærket samarbejdet med erhvervsskoler og erhvervsgymnasier – og endnu flere arbejder på det. Der er dog nogle barrierer. Vi har behov for friere rammer i lovgivningen til at samarbejde med ungdomsuddannelserne.

Vi har behov for adgang til flere uddannelsesopmærksomme virksomheder, og vi har behov for flere interesserede ungdomsuddannelser, der er klar til at investere i gode overgangsforløb sammen med os.

I dette katalog præsenterer vi syv efterskolars forskellige bud på erhvervsorienterede overgange. Vi håber, at de kan være til inspiration for andre efterskoler, der har ambitioner om at give deres elever smag for og mod på en erhvervsuddannelse. Ligesom vi håber, at det giver et billede af, at efterskoler tænker ud af boksen for at være en del af løsningen i arbejdet med at få flere unge til at vælge en erhvervsrettet uddannelse.

God læselyst.

Troels Borring,
formand for Efterskoleforeningen

Bjarne Lundager Jensen,
direktør for Efterskoleforeningen

* Kilde: Undervisningsministeriet

FOR MIG BETYDER DET RIGTIGT MEGET, AT ELEVERNE GENNEM FAGET FÅR ET INDTRYK AF DE MULIGHEDER, DENNE UDDANNELSESVEJ GIVER.

Kirsten Jensen,
faglærer på Borremose Erhvervs efterskoles
blomsterdekorationslinje

VI BIBRINGER ELEVERNE PÅ MAD & LIVTAG KENDESKAB TIL DET HÅNDVÆRKSMESSIGE OG EN OPLEVELSE AF AT STÅ MED HÆNDERNE I DET. DETTE RUSTER DEM TIL DERES VIDERE FÆRD I DEN GASTRONOMISKE VERDEN.

Claus Truelsen og Helle Lundsfryd,
lærere på linien Mad & Livtag på
Faaborgegnens Efterskole

MIN BESLUTNING OM AT TAGE PÅ EFTERSKOLE HAR GJORT MIG ÆLDRE, MERE MODEN OG KLOGERE. DET HAR IKKE KUN GJORT MIG KLOGERE I SKOLEN, MEN OGSÅ PÅ MIN UDDANNELSE OG HVAD DET ER, JEG EGENTLIGT GERNE VIL VÆRE.

Emma-Rosa Champa,
elev på Højer Design Efterskole

**JEG HAR ALTID VÆRET
GLAD FOR AT ARBEJDE MED
MINE HÆNDER, SÅ EN LINJE,
HVOR MAN ER UDE
OG VÆRE HÅNDVÆRKER,
VAR BARE LIGE MIG.**

Jonas Christensen,
elev på Osted Fri- og
Efterskole

6

1 : OSTED FRI- OG EFTERSKOLE / Håndværk

OSTED FRI- OG EFTERSKOLE VIL GØRE TEKNISKE UDDANNELSER HIPPE

Med en ny håndværkerlinje tager den sjællandske efterskole nu hånd om fremtidens mangel på håndværkere.

SKOLENS PROFIL

Osted Fri- og Efterskole på Midt-sjælland er en almen efterskole for 8., 9. og 10. klasse, der blev grundlagt i 1917. Efterskolen har i dag 110 elever. For nyligt oprettede efterskolen en håndværkerlinje, der tilbydes i tæt samarbejde med lokale håndværkere og virksomheder samt teknisk skole i Roskilde. Målet med det fornyede fokus på håndværk er at introducere elever for tekniske uddannelser, så de ikke kun har øjnene rettet mod det almene gymnasium.

OVERGANGSPROJEKT

Fremtidens mangel på håndværkere i den danske arbejdsstyrke er en kæmpe udfordring for samfundet og konkurrenceevnen. Osted Fri- og Efterskole har set skriften på væggen og oprettede i skoleåret 2013/2014 en ny håndværkerlinje – Håndværk & Innovation – der præsenterer eleverne for en lang

”

**MÅLET ER AT HJÆLPE
ELEVERNE MED AT FÅ
AFKLARET, HVAD DE VIL
UDDANNE SIG SOM, MENS
DE ER HER HOS OS.**

Anders Risager,
faglærer på Osted Fri- og
Efterskole

række håndværkeruddannelser på en praksisnær måde.

Undervisningen på Håndværk & Innovation varetages af en af efterskolens lærere, Anders Risager, samt tre af efterskolens pedeller. De er selv uddannede som henholdsvis tømrer, maler og gulvlægger.

Underviserne sørger for, at eleverne får deres gang både på efterskolen, hvor de modtager otte lektioners undervisning om ugen, på teknisk skole, hvor alle elever modtager 20 fællestimer og 40 individuelle timer per elev udover den obligatoriske brobygning. Ligesom eleverne er i praktik hos lokale virksomheder eller håndværkere, hvor hver elev er omkring to til tre uger per skoleår, afhængigt af elevens valg og ønsker.

På efterskolen bliver linjens elever introduceret for forskellige håndværkerfag, eksempelvis tømrer, maler, murer og vvs. Tanken er, at eleverne får basal grundviden og færdigheder

inden for de forskellige arbejdsområder. Dermed bliver de i højere grad afklarede med sig selv om, hvilken vej de vil gå. Som supplement til den daglige undervisning på efterskolen er eleverne i praktik, som har det mål at give dem et indblik i den virkelige verden. Her samarbejder Osted Fri- og Efterskole med lokale håndværkere og virksomheder.

Teknisk skole i Roskilde bliver inddraget i undervisningen, når efterskolen ikke selv har mulighed for at præsentere eleverne for visse fag. Eksempelvis arbejdet med at svejse eller arbejdet med elinstallationer, hvor teknisk skole råder over specielle lokaler og arbejdsredskaber. Den klare fordel ved samarbejdet mellem efterskolen og den teknisk skole er, at eleverne opnår merit, når eller hvis de starter som elev på Roskilde Tekniske Skole.

Forløbet på Håndværk & Innovation afsluttes med et større projekt, hvor alle underviste håndværkerfag indgår.

SAMARBEJDSPARTNERE

Roskilde Tekniske Skole

DS Håndværk & Industri,
arbejdsgiver- og brancheforeninger
for små og mellemstore virksomheder

Claus Christensen, lokal tømrer

Pia Hansonn, lokal tækkemand

Vestergaard Company A/S i Roskilde,
virksomhed inden for luftfart

VRIGSTED EFTERSKOLE LØFTER ORDBLINDE ELEVER VIDERE I UDDANNELSE

Intensiv brobygning skal give efterskoleelever med læse- og skrivevanskeligheder motivationen til at læse videre på ungdomsuddannelse.

SKOLENS PROFIL

Vrigsted Efterskole mellem Vejle og Horsens blev grundlagt i 1997 og har i dag 90 elever. Efterskolen henvender sig til normalt begavede elever med læse- og skrivevanskeligheder. Gennem samarbejde med både teknisk skole, teknisk gymnasium og alment gymnasium forsøger Vrigsted Efterskole at bringe sine elever videre i uddannelsessystemet på trods af deres indlæringsvanskeligheder.

OVERGANGSPROJEKTER

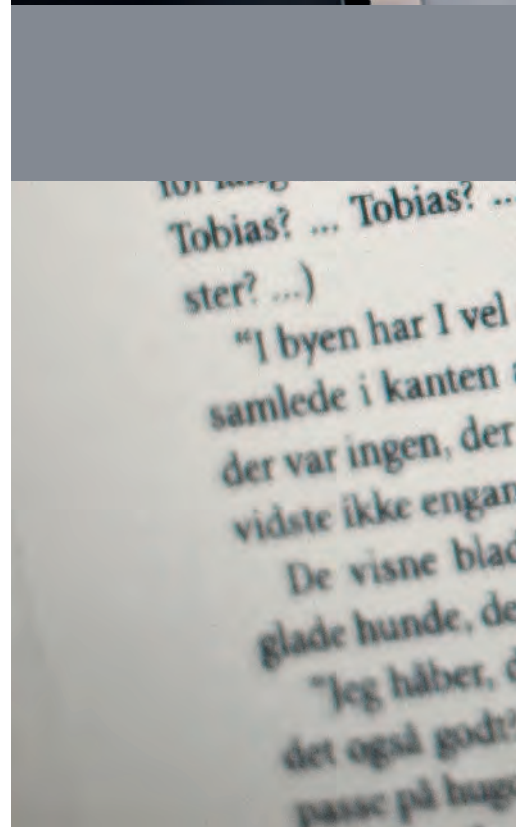
Eleverne skal have muligheden for at dygtiggøre sig – også selv om det kniber med at læse og skrive. Læse- og skrivevanskeligheder er en udfordring, som kan overvindes med den rette hjælp. Sådan lyder det fra Vrigsted Efterskole, der lægger vægt på at give eleverne faglig og menneskelig styrke gennem boglig og praktisk undervisning, så de fortsat har modet og lyst til at uddanne sig.

Ved hjælp af forskellige brobygninger til ungdomsuddannelser ønsker efterskolen at gøre op med erfaringer, der fortæller, at normalt begavede elever med læsevanskelig-

heder er i risiko for ikke at komme i gang med en ungdomsuddannelse efter afsluttet grundskole. Det sker blandt andet via efterskolens EUD-rettet brobygning i samarbejde med teknisk skole i Horsens. I mere end 12 år er efterskolens 10. klasseelever blevet tilbudt et udvidet brobygningsforløb – udover den almindelige vejledning og den obligatoriske brobygning – i samarbejde med teknisk skole i Horsens, Learnmark Horsens.

Denne såkaldte "brobygningsklasse" med efterskoleelever undervises i det pensum, som de vil møde på grundforløbet på en teknisk skole i en erhvervsuddannelse. Undervisningen gennemføres i 25 uger, hvor eleverne én dag om ugen er på den tekniske skole i Horsens, og resten af ugen foregår undervisningen på efterskolen.

Opholdet afsluttes med en eksamen på teknisk skole i dansk og matematik, der er meritgivende for efterskoleeleverne. De kan så tilmelde sig teknisk skole og deltage i undervisningen som de andre elever, uden at skulle bruge kræfter på disse boglige fag, så de i stedet kan koncentrere sig om andre og mere praktiske fag.

ser på mig,
t sparker han
forundret, og
per på den, og
ns ansigt er lige
idt i babyen, og
på hinanden i al
ad har jeg skrevet,
om de små blom-

også blomster nu, Tobias. Kan du huske dem, vi
af heden? Vi samlede også lyng og pressede det,
havde et herbarium, der var så flot som dit, og jeg
og hvad blomsterne hed.”
de blæste over perronen, de lød som hundekløer,
er leget på en vej
du har passet
/ Skriv snart
ormene. Ma
De sk
bedstemor
så husk at
ten. Jeg

**JEG OPLEVER, AT ELEVERNE
BLIVER SELVAKTIVE – DET ER
ELEVERNES EGET PROJEKT AT LÆRE.
MAN BLIVER REALISTISK I VALGET
AF UNGDOMSUDDANNELSE
I BRED FORSTAND.**

Jette Pape,
lærer på Vrigsted Efterskole
og vejleder i EUD-rettet
brobygning

**JEG LÆRTE AT ARBEJDE
SELV, OG DET BRUGER
JEG RIGTIGT MEGET I MIN
UDDANNELSE.**

Kevin Laursen,
17 år, i lære som brølægger,
tidligere elev på Vrigsted Efterskole
i deres EUD-brobygning

Sideløbende med samarbejdet har Learnmarks dansklærer, Hanne Nakel, taget uddannelsen som læsevejleder og er nu SPS koordinator (specialpædagogisk støtte), hvilket er med til at understøtte undervisningen af Vrigsted Efterskoles elever.

Desuden har Vrigsted en gymnasierettet brobygning. Her kan elever fra 10. klasse følge et udvidet brobygningsforløb over 12 uger på tre forskellige gymnasier. Eleverne møder en gang om ugen op på et gymnasium og får undervisning i forskellige fag. Der følges op med samtaler med gymnasiernes læsevejledere. På den måde får eleverne og gymnasiet indsigt i elevens behov og muligheder med hjælpemidlerne.

Fælles for de to brobygningsprojekter – til erhvervsuddannelse og gymnasium – er, at eleverne får mærket uddannelserne på egen krop. Derved opnås realistiske forventninger og sikkerhed, så eleverne er klar til valg af ungdomsuddannelse på trods af ordblindhed.

SAMARBEJDSPARTNERE

Learnmark Horsens

Business College Horsens

Horsens Tekniske Gymnasium
og Teknisk Skole

Horsens Gymnasium

Juelsminde Skole

DEJBJERGLUND EFTERSKOLE SKRÆDDERSYR ERHVERVSLINJE TIL DEN ENKELTE ELEV

Den vestjyske efterskole målretter sin naturvidenskabelige linje til både erhvervs-skole og gymnasium.

SKOLENS PROFIL

Dejbjerglund Efterskole i Vestjylland er en almen efterskole, der blev grundlagt i 1987 og har i dag omkring 100 elever. De idrætsfaglige fag fylder meget på skemaet, og alle elever får en instruktøruddannelse i enten fodbold, håndbold eller gymnastik. Men den vestjyske efterskole har ikke kun øjnene rettet mod idræt. Erhvervsfag begynder langsomt – men sikkert – at få mere plads i den daglige undervisning. Siden 2011 har efterskolen haft en naturvidenskabelig linje for skolens 10. klasseelever, rettet mod både gymnasium og erhvervsuddannelse. I dag går der 24 elever på linjen.

OVERGANGSPROJEKTET

Unge prioritering af tekniske og naturfagsuddannelser i Danmark er uacceptabelt lav. Med det in mente har Dejbjerglund Efterskole de senere år haft fokus på udviklingen af en "ny

10. klasse" med fokus på industri-en. Konkret har det ført til, at den vestjyske efterskole nu tilbyder en naturvidenskabelig linje for sine 10. klasseelever med ønsket om at skærpe deres kendskab til industrien.

Linjen er en del af et tværgående samarbejde – kaldet Industriprojektet – mellem Efterskoleforeningen, Industriens Fond og tre udvalgte efterskoler, heriblandt Dejbjerglund Efterskole, Flakkebjerg Efterskole og Han Herreders Ungdomsskole.

Tanken bag projektet på Dejbjerglund Efterskole er at etablere et samarbejde mellem efterskole, ungdomsuddannelse og virksomhed, så eleverne gennem teori og praksis opbygger et virkelighedsnært kendskab til forskellige fag – og dermed hjælpe eleven til at blive mere afklaret i forhold til uddannelsesvalg.

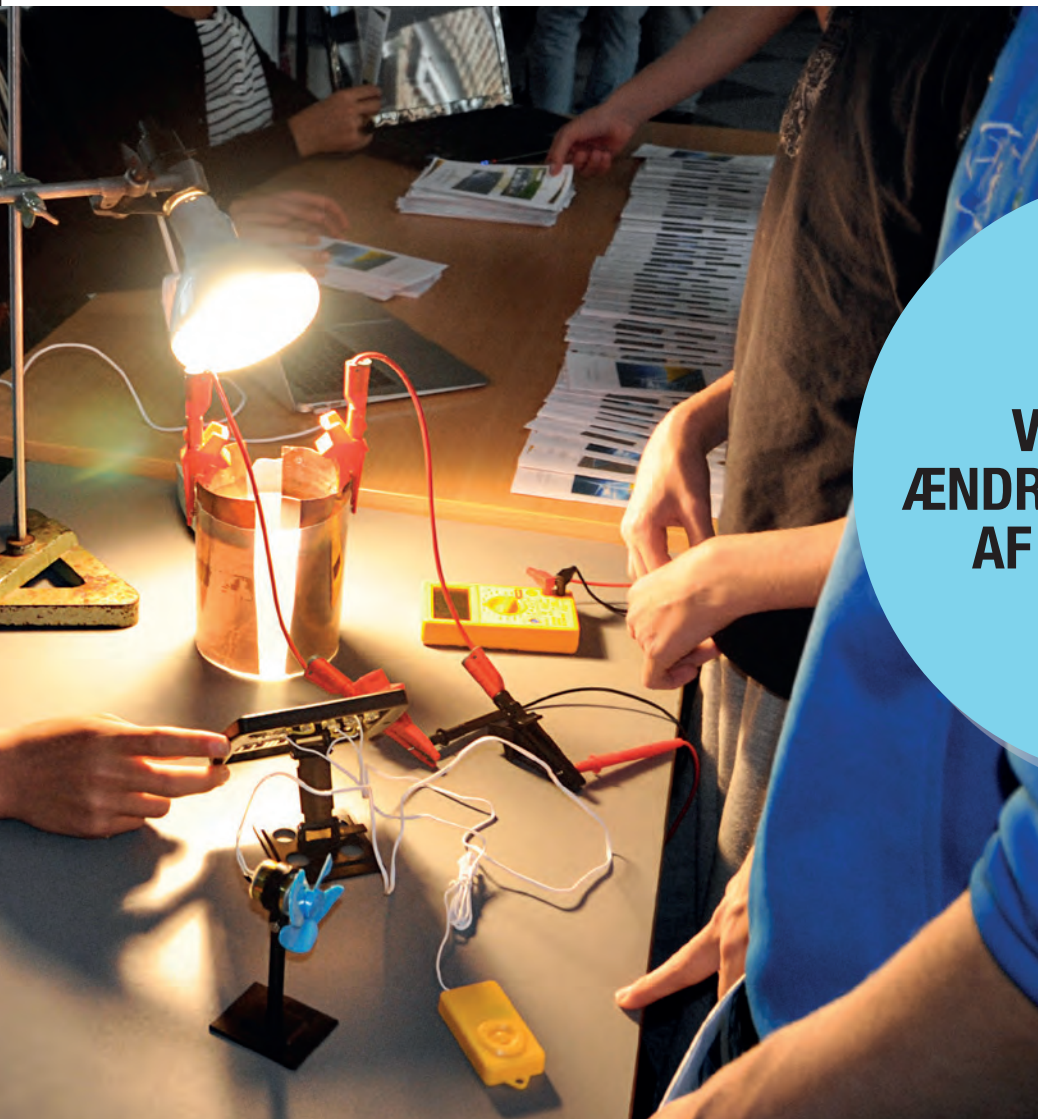
**DET GIVER MENING
OG MOTIVERER ELEVERNE
AT OPLEVE PRAKSIS I
VIRKSOMHEDEN OG ARBEJDE
MED TEORIEN PÅ SKOLEN.**

Gitte Christiansen,
lærer på Dejbjerglund
Efterskole

På Dejbjerglund kører Industriprojektet over hele skoleåret. Den naturvidenskabelige linjes 24 elever modtager otte timers undervisning om ugen i 16 skoleuger.

Den naturvidenskabelige linje er todelt, så den både henvender sig til elever, der ønsker at fortsætte på en erhvervsuddannelse eller gymnasium. Elever, der går på den naturvidenskabelige linje, skal vælge mellem fire forskellige projekter. Et af projekterne er hos smedevirksomheden IPL, der primært henvender sig til elever, der ønsker at tage en erhvervsuddannelse.

De tre andre projekter, dels hos Vestas, hos plastfabrikken Stokoplast og projektet, hvor

VESTAS HAR ÆNDRET MIT BILLEDE AF INDUSTRIEN.

Trine Anneberg,
elev på Dejbjerglund
Efterskole

både Herning Sygehus og Tistrup Mejeri indgår, henvender sig til elever, der ønsker at gå i gymnasium.

Skjern Tekniske Skole og HTX i Skjern er blandt samarbejdspartnerne på linjen. Begge skoler er med til at udvikle de faglige forløb sammen med efterskolen og virksomhederne, ligesom de både lægger lokaler og lærerkræfter til i projektet.

Det er forskelligt, hvor meget undervisning eleverne får på henholdsvis efterskole, ungdomsuddannelse og virksomhed. For det meste afhænger det af hvor meget undervisning, virksomhedens ansatte kan øremærke til eleverne.

Det er Dejbjerglund Efterskoles fremtidige mål at få undervisningen tredelt, så undervisningen bliver ligeligt fordelt mellem efterskole, ungdomsuddannelse og virksomhed.

Inden eleverne på den naturvidenskabelige linje skal vælge ungdomsuddannelse, afslutter de projektet med en fremlæggelse for de øvrige elever, lærere og repræsentanter fra erhvervsskole og virksomhed. Gennem fremlæggelsen får de indsigt i hinandens projekter og derved større forståelse for de forskellige typer virksomhed og job.

Alle parter i projektet – repræsentanter fra efterskole, ungdomsuddannelse og virksomhed – skal deltage i evalueringen af elevernes arbejde.

SAMARBEJDSPARTNERE

Vindmøllefabrikanten Vestas

Smedevirksomheden IPL, Lem

Plastfabrikken Stoko Plast, Lem

Hernings Sygehus, røntgenafdelingen

Tistrup Mejeri

Erhvervsuddannelser på UddannelsesCenter Ringkøbing-Skjern – både Teknisk Skole og Gymnasiet Htx

HØJER DESIGN EFTERSKOLE BYGGER BRO FOR FREMTIDENS DESIGNERE

Designefterskolen samarbejder med både erhvervsliv og ungdomsuddannelse. Alt sammen for at gøre elevernes valg af ungdomsuddannelse og karriere mere velovervejet.

SKOLENS PROFIL

Højer Design Efterskole i Sønderjylland er en almen efterskole for 9. og 10. klasse. Efterskolen optog det første hold elever i 2007. Højer Design Efterskole er en kreativ efterskole med fokus på design og innovation og henvender sig til elever, der har lyst til at efterprøve deres interesse for det kunstneriske og kreative. I alt har efterskolen fire designlinjer samt en innovationslinje på 10. klasse, hvor samarbejde med ungdomsuddannelse spiller en central rolle. Designlinjerne er: Game & Animation, Illustration & Grafisk Design, Produkt & Møbeldesign samt Mode & Beklædningsdesign. Innovativ 10. klasse henvender sig til elever, der ønsker at arbejde mere selvstændigt og kreativt med deres uddannelsesforløb.

OVERGANGSPROJEKTET

Højer Design Efterskole mener, at designfaget er under permanent udvikling i forhold til den tid, vi lever i. Det kræver konstant opmærksomhed fra efterskolens side i form af nysgerrighed, originalitet, fornyelse og lysten til at arbejde med fagene i et samarbejde med omverdenen. Alt sammen for at udvikle elevernes forståelse og interesse for design

og klæde dem på til at tage springet fra efterskole til ungdomsuddannelse.

Netop det eksterne samarbejde går igen i undervisningen hos Højer Design Efterskole, hvor eleverne oplever en undervisningsform, der blander undervisningen på skolebænken med undervisningen ude i marken.

Fælles for de fire designlinjer – hvor Mode & Beklædning har størst elevtilslutning – er at give eleverne et indblik i fagområdernes indhold og muligheder og give dem et realistisk grundlag at træffe det rigtige valg af uddannelse på. Designlinjerne blander 9. og 10. klasseeleverne, og uanset hvilken af de fire designlinjer, eleverne vælger, har de syv lektioner på efterskolen om ugen, kombineret med tilvalgsfag.

Udover undervisning på efterskolen tilbydes eleverne brobygning til en række uddannelser – blandt andet Designskolen Kolding og Animationsskolen i Viborg. Alt efter hvilken designlinje, den enkelte elev har valgt, målretter Højer Design Efterskole brobygningsforløbet til det bedst egnede uddannelsessted.

Også erhvervslivet er tænkt med ind i undervisningen på Højer Design Efterskole. Det ses på efterskolens succesfulde innovations-

”

JEG HAR ALDRIG VÆRET I TVIVL OM, AT JEG VILLE VÆRE DESIGNER. HØJER DESIGN EFTERSKOLE HAR GIVET MIG ET SKUB, SÅ JEG ER KLAR TIL MIN KREATIVE UDDANNELSE.

Mads Vindelev,
elev på Højer Design Efterskole

linje for 10. klasse-elever, der tilbydes i stedet for fysik og tysk.

Eleverne bliver på denne linje undervist af professionelle designere fra erhvervslivet, der er med til at udvikle elevernes innovative og kreative designproces, som på sigt skal føre til, at den enkelte elev bliver i stand til at udarbejde koncepter inden for blandt andet design, branding og marketing.

I perioder har efterskolen tilknyttet en kontaktperson fra erhvervslivet, hvor eleven kan søge vejledning i selve designprocessen. Modsat kan erhvervslivet levere opgaver fra den virkelige verden, som eleverne kan arbejde med i deres selvvalgte opgave. Det kan eksempelvis være at designe et logo eller banner, som den enkelte virksomhed sommetider vælger at tage i brug. Eleverne opbygger således på et tidligt tidspunkt i deres uddannelsesforløb et netværk, som de potentielt kan bruge i deres videre færd i uddannelsesverdenen.

Hver designlinje afsluttes med en linjeeksamen, hvor eksterne censorer fra branchen bedømmer elevens arbejde.

”

JEG TROR, AT MANGE AF ELEVERNE FÅR MERE BLOD PÅ TANDEN. ALLEREDE TIDLIGT I LIVET KAN DE LAVET ET REELT STYKKE ARBEJDE.

Troels Øhman,
gæsteunderviser på Højer Design Efterskole

SAMARBEJDSPARTNERE

Designskolen Kolding

Animationsskolen i Viborg

TEKO, design- og businessskole inden for mode- og livsstilsbranchen, Herning

3D College inden for webintegrator og multimedie animation, Grenå

Teknisk skole Hansenberg, Kolding

Skokoncernen ECCO

FYNSK EFTERSKOLE TÆNKER VIRKSOMHEDER IND I LÆRINGEN OM GASTRONOMI

Faaborgegnens Efterskole arbejder efter tanken om, at teori og praksis ikke bliver hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger. Det ses på faglinjen Mad & Livtag.

SKOLENS PROFIL

Faaborgegnens Efterskole blev grundlagt i 2003 og har i dag 120 elever, fordelt i 9. og 10. klasse. Den fynske efterskole arbejder meget med overgangen fra efterskole til ungdomsuddannelse og ønsker at gøre overgangen så gnidningsfri som mulig. Efterskolen har fire linjefag i 10. klasse, hvor efterskolen på forskellige måder samarbejder med ungdomsuddannelse og virksomheder: Kunst & Design, Natur & Friluftsliv, IT & Medie samt Mad & Livtag.

OVERGANGSPROJEKTET

Faaborgegnens Efterskole lever på mange måder efter en af Grundtvigs sætninger: "Den ene ved noget, den anden ikke ved – og dette noget skal den anden have at vide af den ene, som ved det". Det vigtige er, hvorledes denne vidensudveksling finder sted. Det er vigtigt at skabe en faglighed, der fænger i alle fag – at begribe verden ved at gribe den.

Vidensudvekslingen finder blandt andet sted på efterskolens Mad & Livtag-linje. Her er det linjens undervisere, Claus Truelsen og Helle Lundsryd, der står for at dele ud af deres viden til linjens elever. Claus har blandt andet en fortid som souschef hos Hotel Nyborg Strand og som tidligere ejer af egen restaurant, og har derfor et indgående fagligt kendskab til madlavning og teorien bag.

Sammen med Helle Lundsryd står han i spidsen for at smelte teori og praksis sammen ved at etablere samarbejde mellem efterskole, ungdomsuddannelse og virksomheder. Tanken er, at den praksisnære undervisning skal lære eleverne om fødearens vej fra jord til bord og hjælpe eleverne med at få et indgående kendskab til gastronomiens verden og dermed klargøre dem til det videre uddannelsesvalg.

Linjens 12 elever får undervisning i Mad & Livtag hver onsdag fra klokken 10 til 16. Undervisningen veksler meget mellem ophold på efterskole, ungdomsuddannelse og virksomhed. Når undervisningen foregår på efterskolen, modtager eleverne undervisning i efterskolens 100 kvm² store "køkkenlokale", hvor de lærer at idéudvikle madkunsten og være stolte af et godt håndværk.

Faaborgegnens Efterskole samarbejder med erhvervsskolen Kold College i Odense, når det gælder den obligatoriske brobygning. Her får eleverne undervisning i de forskellige erhvervsfag inden for levnedssmiddelindustrien – eksempelvis som kok, slagter eller konditor.

Derudover er der en gang om året virksomhedsbesøg på forskellige fabrikker/ virksomheder, der beskæftiger sig med mad. Eksempelvis chokoladefabrikken Konnerup & Co i Faaborg samt Faldsled Kro, der giver eleverne et indblik i det daglige arbejde.

Desuden er Hotel Nyborg Strand en samarbejdspartner ved besøg på hotellet, praktikforløb og ved etablering af deciderede elevforløb. Claus Truelsen og Helle Lundsryd planlægger desuden tre til fire dages praktikforløb om året, målrettet den enkelte elevs ønsker og interesser. Et bevidst forsøg på at smelte mere teori og praksis sammen, end den obligatoriske brobygning tillader. Målet er at skabe en relation mellem praktikstedet og eleven, så der er chance for at etablere en elevplads, når den pågældende elev skal videre i uddannelsessystemet.

Udover at holde skole med tanke og omhu mener den fynske efterskole, at det også handler om at vise de unge mulige retninger og sørge for at hjælpe dem med at finde indgangene og udgangene i uddannelsessystemet. Indgange, så man får så mange med som muligt. Og udgange, der skaber muligheder. At skabe overgange for eleven handler om at skabe og videregive glæde og således give eleverne en tro på, at det går an at leve og samtidig tro på egne muligheder.

SAMARBEJDSPARTNERE

Faldsled Kro

Chokoladefabrikken
Konnerup & Co, Faaborg

Hotel Nyborg Strand

Erhvervsskolen Kold College, Odense

Foreningen Fynske Fristelser

**SAMARBEJDET OM OVERGANGE
MELLEM FAABORGEKNENS
EFTERSKOLE OG HOTEL NYBORG
STRAND ER AF STOR BETYDNING
FOR DEN ENKELTE ELEV OG
UDDANNELSEN I DET HELE TAGET.**

Erik Møller,
køkkenchef på Hotel
Nyborg Strand

**DET VAR PÅ FAABORG-
EGNENS EFTERSKOLE,
AT JEG FIK INTERESSEN
FOR KOKKEFAGET.**

Augusta Juhl,
kokkelev på Hotel Nyborg Strand
og tidligere elev på
Faaborgegnens Efterskole

BORREMOSE ERHVERVSEFTERSKOLE GÅR ALL IN PÅ ERHVERV

Navneændring sender stærkt signal om efterskolens forstærkede fokus på erhvervsfag.

SKOLENS PROFIL

Borremose Erhvervsefterskole i Nordjylland er en almen efterskole for 8., 9. og 10. klasse, der blev oprettet i 1962 og i dag har omkring 80 elever. Fra skoleåret 2014/2015 har efterskolen ændret navn til 'Borremose Erhvervsefterskole – innovation og uddannelse', hvilket er et tydeligt signal om efterskolens forstærkede fokus på erhvervsfag. Tanken er at kombinere teori og praksis, så eleverne bliver bedre rustede til at tage skridtet videre til ungdomsuddannelse. Den nordjyske efterskoleudbyder erhvervsfagene Mekaniker, Jern/Metal, Bygge/Anlæg, Mad til Mennesker, Blomsterdekoration og Handel – alle fag i samarbejde med ungdomsuddannelse og virksomhed.

OVERGANGSPROJEKTET

Borremose Erhvervsefterskole har en årelang tradition for at kombinere almene skolefag med en række erhvervsfag. Ønsket er at binde bånd mellem skole, uddannelse og erhverv. I takt med at efterskolens erhvervsfag blev mere og mere populære, besluttede efterskolen at ændre navn til Borremose Erhvervsefterskole – innovation og uddannelse – for at få et forstærket fokus på er-

hvervsfagene og arbejdet med at få flere unge til at snuse til erhvervsfag.

Borremose Erhvervsefterskoles forøgede fokus på erhvervsfag centrerer sig ikke kun om større erhvervsfag som eksempelvis handel/service. Den nordjyske efterskole kigger bredere ud og udbyder også erhvervsfaget blomsterdekoration. På linjen lærer elever at lave forskellige former for dekorationer, ligesom der bliver arbejdet med naturens materialer og blomster, dyrket på Borremose. Derfor foregår faget også i haven, da der skal sås, plantes og plukkes. Undervisningen på efterskolen bliver ledet af en faglærer, der selv har en uddannelse som blomsterdekorator, og dermed bliver undervisningen realistisk og håndgribelig for linjens elever.

Borremose Erhvervsefterskole udbyder blomsterdekoraçõeslinjen i samarbejde med blomsterbutikken Byens Blomster i Aars. Meningen er, at eleverne kommer ud i virkeligheden, og oplever en arbejdsplads med de daglige forventninger og krav, som stedet har til de fastansatte.

Linjens undervisning har et omfang, der svarer til en egentlig eftermiddag fra klokken 15 til 18. Det varierer hvor meget undervisning,

JEG LÆRER AT KOMBINERE FARVER OG ANRETTE BORDE, SOM ER NOGET, JEG VIL KUNNE BRUGE FREMOVER. JEG OVERVEJER MEGET AT BLIVE BLOMSTERDEKORATØR.

Line Lausgaard,

elev på blomsterdekorationslinjen på Borremose Efterskole

VI HÅBER PÅ, AT SAMARBEJDET
MED BORREMOSE GIVER ELEVERNE
VIDEN OG INDBLIK OM VORES BRANCHE.
DET GØR, AT VORES BRANCHE
FORTSAT UDVIKLER SIG OG SKABER
NYE BLOMSTERDEKORATØRER.
DE UNGE ER VORES FREMTID.

Janni Nielsen,
medarbejder hos Byens Blomster
i Aars

eleverne får på efterskolen og i blomsterbutikken i Aars.

Faget er stadig i sin spæde start, og skolen arbejder på at videreudvikle samarbejdet med virksomhed og ungdomsuddannelse. Den nordjyske efterskole arbejder blandt andet hen imod at etablere kontakt til et større gartneri, så eleverne også stifter bekendtskab med en større og mere industriel virksomhed.

Ligesom i de øvrige erhvervsfag på Erhvervsefterskolen Borremose tilbydes eleverne på blomsterdekoralinjen en praktisk prøve, der er udarbejdet i samarbejde med efterskolens faglærer og virksomheden – i dette tilfælde Byens Blomster i Aars.

Alle efterskolens erhvervsfag planlægges i et tæt samarbejde med lokale virksomheder, hvor skolen har mulighed for at etablere målrettede virksomhedsbesøg og kortere eller længerevarende praktikforløb.

SAMARBEJDSPARTNERE

Byens Blomster, Aars

Kvickly, Aars

Restaurant og hotel Rold Storkro, Rebild

Nørager Autoværksted

Bilvirksomheden Skoda, Hobro

Maskinfabrikken Sumas, Suldrup

Tømrefirmaet Fogh, Nørager

UFORMELT SAMARBEJDE BANER VEJEN FOR ARBEJDET SOM CYKELMEKANIKER

Et mere uformelt samarbejde mellem Bindernæs Efterskole på Lolland og nærliggende erhvervsskole forsøger at skærpe efterskoleelevers interesse for et job som cykelmekaniker.

SKOLENS PROFIL

Bindernæs Efterskole på Syd-Lolland er en almen efterskole, der blev grundlagt i 1979. Ønsket var at bygge efterskolen op om arbejderbevægelsens ideologiske synspunkter for at skabe et alternativ til de eksisterende efterskoler. I dag går der omkring 140 elever fordelt på skolens 8., 9., 10. og 11. klasse. Blandt den sydlollandske efterskoles mange linjefag finder man cykellinjen. Her skal et samarbejde med cykelmekanikeruddannelsen på erhvervsskolen i Nykøbing Falster, CELF, skærpe efterskoleelevernes interesse for et job som cykelmekaniker.

OVERGANGSPROJEKTET

Hos Bindernæs Efterskole tror man på, at det uformelle møde mellem efterskole og ungdomsuddannelse skaber en både menneskelig og faglig relation i øjenhøjde, der kan gøre det mere naturligt for efterskoleeleverne at fortsætte videre i en ungdomsuddannelse. Netop det uformelle er tænkt ind i efterskolens cykellinje, hvor CELF er inddraget i undervisningen.

Den tidligere professionelle cykelrytter, Michael Smith Larsen, underviser på efterskolen i linjens fire hovedtemaer: Fysisk træning, mental træning, teori og alternativ træning.

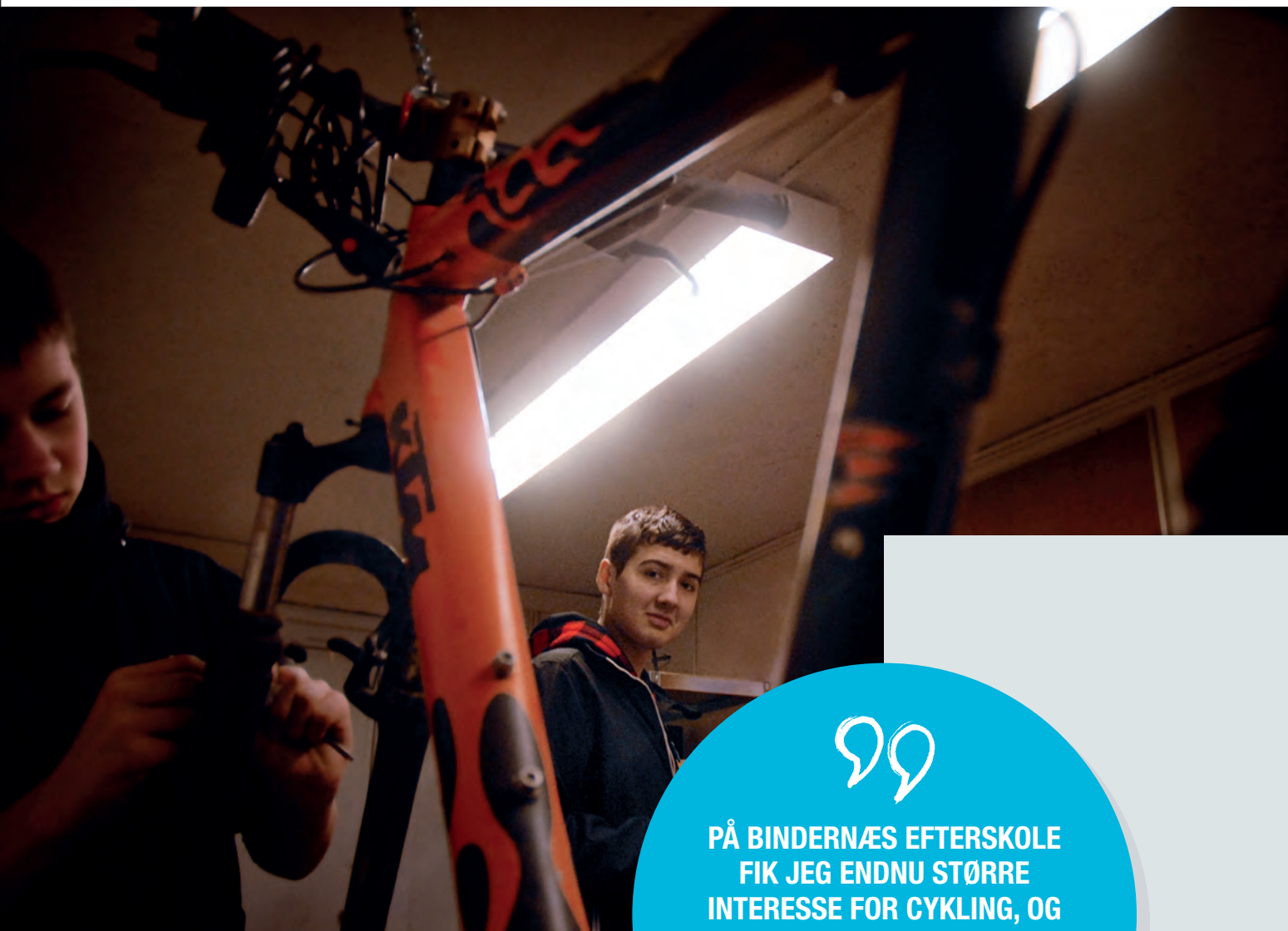

SAMARBEJDET MED CELF GIVER VORES ELEVER MULIGHED FOR AT BLIVE UDFORDRET PÅ ANDRE SIDER END DEM, DE KENDER TIL I DAGLIGDAGEN.

Michael Smith Larsen,
underviser på cykellinjen på
Bindernæs Efterskole

Sammen med forstanderen på Bindernæs Efterskole står Michael Smith Larsen i spidsen for cykellinjens samarbejde med CELF, der på nuværende tidspunkt adskiller sig fra dette katalogs øvrige efterskolearbejde med overgange til ungdomsuddannelse, fordi den er grundet i et mere uformelt samarbejde.

Samarbejdet mellem Bindernæs Efterskole og CELF beror hovedsagligt på, at eleverne fra de to skoler er "ude i marken" sammen. Flere gange om ugen indgår cykling i undervisningen på de to skoler, og det er her det uformelle samarbejde opstår, fordi de to elevhold ofte slår cykelturene sammen. Enten ved at efterskoleeleverne tager bussen til Nykøbing, eller at de aftaler at mødes på landevejen.

**PÅ BINDERNÆS EFTERSKOLE
FIK JEG ENDNU STØRRE
INTERESSE FOR CYKLING, OG
OPHOLDET FIK MIG TIL AT VÆLGE
GRUNDUDDANNELSEN SOM
CYKELMEKANIKER PÅ CELF.**

André Hansen,
tidligere elev på Bindernæs
Efterskole

Desuden åbner det uformelle samarbejde en mulighed for efterskoleeleverne til at deltage på CELF's årlige 10 dages træningslejr, der ofte finder sted i udlandet.

Udover at dette uformelle møde forsøger at skabe en naturlig overgang fra Bindernæs Efterskole til CELF, baner det også vejen for et nyttigt netværk, som særligt efterskoleeleverne kan benytte sig af og trække på, hvis de overvejer at søge ind som cykelmekaniker hos CELF.

Flere af efterskolens elever har fået så meget ud af det uformelle samarbejde og netværk, at de er startet på grundforløbet hos CELF's cykelmekanikeruddannelse.

Samarbejdet er i sin spæde start. Bindernæs Efterskole og CELF arbejder på, at samarbejdet inden for en overskuelig fremtid også vil indebære, at efterskoleeleverne modtager teoretisk undervisning på erhvervsskolen samtidig med, at de beholder det uformelle samarbejde.

SAMARBEJDSPARTNERE

CELF, Erhvervsskolen,
Nykøbing Falster

DET GIVER MENING
OG MOTIVERER ELEVERNE
AT OPLEVE PRAKSIS I
VIRKSOMHEDEN OG ARBEJDE
MED TEORIEN PÅ SKOLEN.

Gitte Christiansen,
lærer på Dejbjerglund Efterskole

